

Afdækning af litteracitet

.....
Tekst- og opgavesamling B

Serbisk

.....

Til elever, der læser og skriver på
serbisk som stærkeste sprog

Introduktion

Denne tekst- og opgavesamling anvendes sammen med samtaleark, Spor B.

Tekst- og opgavesamlingen indeholder **tre tekster**:

- Tekst 1: Løven og ræven
- Tekst 2: Skorpionen – et spindeldyr med brod
- Tekst 3: Søvn

Materialet til hver tekst består af **tre dele**:

1. Selve teksten
2. Elevens svarark med spørgsmål til teksten
3. Rettevejledning til tekstens spørgsmål.

Information om **valg af tekst** til eleven finder du i **samtaleark B**.

Anvendelse af tekst- og opgavesamling

Print tekst, elevens svarark og rettevejledning enkelt-sidet og i farver. Giv eleven teksten og elevens svarark og hav selv rettevejledningen liggende foran dig, mens eleven læser teksten og løser opgaverne, så du løbende kan notere elevens svar.

Giv gerne tolken kopier af tekster og elevens svarark, både på dansk og på elevens sprog.

Instruktionerne til, hvordan du gennemfører opgaverne i forbindelse med teksterne, finder du i samtalearket til Spor B.

Skriv elevens svar på opgaverne i dette materiale. Vær opmærksom på, at svarfelterne, f.eks. "Ja" og "Nej", kommer i en anden rækkefølge på elevens svarark, hvis der er tale om et sprog med læseretning fra højre til venstre.

Om oversættelserne

I nogle tilfælde bruges forskellige variationer af det samme sprogs skriftsprog i forskellige lande eller i forskellige

dele af et land. Hvis der findes et officielt standardskriftsprog, er dette anvendt i oversættelserne af de tre tekster.

Tekst 1: "Løven og ræven"**Лав и лисица**

Лежао је лав у својој пећини.

Лежао је ту и дању и ноћу.

Из пећине се чуло само његово уморно рикање.

– Он је болестан, помислиле су животиње и било им га је жао. Улазиле су у лавову пећину са малим поклонима.

Али лисица није ушла.

Лав ју је питао умиљатим гласом:

– Зашто и ти не уђеш, другарице моја? Сви остали су били овде.

– Мислила сам да дођем, рече лисица, али сам видела трагове и уплашила сам се. Сви трагови воде у твоју пећину, али ни један траг не води из пећине. Зато бих радије остала испред.

Billede: I-K. Eriksson.

Tekst: K. Aronsson & S. Ottosson, Min läsebok. 1993. Bearbejdet.

Tekst 1: "Løven og ræven" - Elevens svarark**„Лав и лисица“ - питања**

..

Одговори са Да или Не на следећа питања.

Да Не

1. Да ли је лав све време био у својој пећини?
2. Да ли је лисица ушла код лава?
3. Да ли је лисица дала лаву поклоне?
4. Да ли је лав појео остале животиње?

Одговори усмено на следећа питања.

5. Да ли можеш својим речима да укратко испричаш о чему се ради у овом тексту?
6. Да ли мислиш да је лав болестан? Можеш ли рећи зашто тако мислиш?
7. Да ли је лисица била паметнија од осталих животиња? Можеш ли рећи зашто тако мислиш?
8. Да ли мислиш да је ова прича поучна? Можеш ли рећи зашто тако мисл

Tekst 1: "Løven og ræven" - Rettevejledning

Teksttype: Skønlitterær, fortællende tekst (fabel).

Billedet kan fremme fortolkningen af den implicite information i teksten. For at forstå historien, må læseren være i stand til at læse mellem linjerne. Fablens morale udtrykkes ikke i teksten.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Var løven i sin grotte hele tiden?	X		☐	☐
2	På linjerne	Gik ræven ind til løven?		X	☐	☐
3	Mellem linjerne	Gav ræven løven gaver?		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Havde løven ædt de andre dyr?	X		☐	☐

Kommentarer:

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbne spørgsmål

Formålet med de åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

Spørgsmålene stilles og besvares mundtligt.

6. (Mellem linjerne) Tror du, at løven var syg? Hvordan kom du frem til det?

Kommentarer:

7. (Mellem linjerne) Var ræven klogere end de andre dyr? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

8. Tror du, man kan lære noget af den her fortælling? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål bag linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod"

Шкорпија – пауколика животња са жаоком

У топлим крајевима није паметно стављати прсте у мале отворе зиданих ограда или међу камење. Требало би такође истрести обућу која дуже време није коришћена. Можда се нешто у њој налази. Шкорпије се склањају од светлости у рупе и тамна склоништа у току дана. Шкорпије живе у топлим земљама широм света, али се ретко кад виде.

Убодом убијају свој плен

Шкорпије могу да буду јако отровне, иако већина врста за нас људе нису смртоносне. Достижу дужину од једног до двадесет центиметара, зависно од врсте којој припадају, али све имају отровну жаоку на крају репа. Кад шкорпија убија плен, она подигне реп изнад леђа и убоде плен, који држи кљештима. Уплашена шкорпија се брзо окреће у круг како би све време усмеравала жаоку ка непријатељу.

Шкорпија ноћу лови велике паукове и друге ситне инсекте. Опишава кљештима, стишће свој плен и затим га убија отровном жаоком.

Fotografi: Wikimedia Commons.
Tekst: K. Åström, Boken om världen. 2001.

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod" - Elevens svarark**"Шкорпија" - питања****Одговори на следећа питања са Да или Не**

Да Не

1. Да ли шкорпије воле таму?
2. Да ли *све* шкорпије могу да убију људе?
3. Да ли су све врсте шкорпија исте величине?
4. Да ли шкорпија улови свој плен кљештима?

Одговори усмено на следећа питања.

5. Да ли можеш својим речима укратко да објасниш о чему се ради у овом тексту?
6. У тексту о шкорпији пише да би требало истрести обућу. Шта мислиш због чега? Можеш ли да објасниш зашто тако мислиш?

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod" - Rettevejledning

Teksttype: Beskrivende faktatekst.

Billedet kan skabe en vis forforståelse. Informationen i teksten er primært udtrykt eksplicit, men det kræver, at elever læser mellem linjerne for at kunne besvare de åbne spørgsmål. Teksten indeholder nogle emnespecifikke ord.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Kan skorpioner lide mørke?	X		☐	☐
2	På linjerne	Kan alle skorpioner slå mennesker ihjel?		X	☐	☐
3	På linjerne	Er alle skorpionarter lige store?		X	☐	☐
4	På linjerne	Fanger skorpionen sit bytte med klørne?	X		☐	☐

Kommentarer:

Spørgsmålene 5-6 stilles og besvares mundtligt.

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbent spørgsmål

Formålet med det åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

6. (Mellem linjerne) I teksten om skorpionen står der, at man bør ryste sine sko. Hvorfor tror du, at man bør gøre det? Kan du fortælle, hvorfor du tror det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 3: "Søvn"

Сан

Свакоме је потребно спавање, како људима тако и животињама. Али, зашто је то тако? Чак ни научници немају одговор на ово питање. Или, шта се дешава када спавамо? Потребно нам је спавање – у то нема сумње. Без сна умиремо.

Сан је врста одмора, мада не примећујете шта се догађа око вас. На неки начин, можете рећи да сте несвесни док спавате. Међутим, нисте тако дубоко несвесни да се не би сте могли пробудити.

Циклус сна

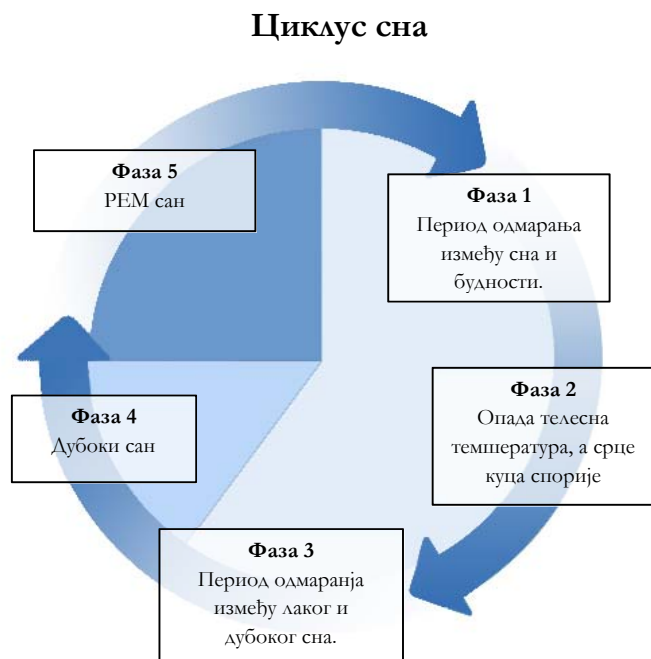
Сан се састоји од повратних циклуса, који су дуги око 90 минута. Сваки циклус сна се састоји од пет фаза, погледајте дијаграм о циклусу сна.

РЕМ сан и дубоки сан

Пета фаза се назива РЕМ (Rapid Eye Movement) – „Брзо кретање ока“) сан. Наше очи се тада брзо крећу и ово се дешава када сањамо. РЕМ сан је површан, што значи да не спавамо тако дубоко. РЕМ сан се враћа сваких 90 минута и траје отприлике четвртину укупног времена сна. Једна од других фаза је дубоки сан. То је када се наша тела окрепљују, а ми лакше учимо нове ствари. Током дубоког сна, учвршћује се знање, тако да се лакше памти.

Надокнађивање спавања

Ако остајете будни до касно, лако је претпоставити да вам је потребно да спавате двапут дуже следеће ноћи. Међутим, то није тако. Наша тела сасвим добро надокнађују изгубљени сан. Када нисте довољно спавали, надокандићете то тако што ће те спавати дубљим сном.

Tekst 3: "Søvn" - Elevens svarark

"Сан" - питања

Које тврдње су у складу са оним што је написано у тексту „Сан“? Обележи једну коцкицу са Да или Не након сваке тврдње.

Да Не

1. Научницима је познато зашто је људима потребан сан.
2. Спавамо површно током REM сна.
3. Сањамо током већег дела ноћи.
4. Лакше је бити пробуђен пре REM сна него након REM сна.

Доврши реченицу обележавањем коцкице поред одговора за који мислиш да је тачан. Можеш обележити само једну коцкицу.

5. Ако си слабо спавао једну или две ноћи...

- А потребно је двапут дуже спавања да би надокнадио сан.
- Б тело може да надокнади спавање дубљим сном следеће ноћи.
- Ц мораш отићи у кревет много раније следеће ноћи да би надокнадио изгубљени сан.

Одговори усмено на следеће питање.

6. Можеш ли својим речима испричати о чему се ради у овом тексту?

Tekst 3: "Søvn" - Rettevejledning

Teksttype: Forklarende faktatekst.

Diagrammet viser søvncyklussens forløb og fordelingen mellem de forskellige søvnstadier. Teksten indeholder flere emnespecifikke ord. Teksten kan forstås uden diagrammet, men spørgsmål 3 og 4 kræver, at eleven kan læse diagrammet og drage en konklusion på baggrund af informationen.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Forskere ved, hvorfor mennesker har brug for søvn		X	☐	☐
2	På linjerne	Under drømmesøvnen sover man overfladisk	X		☐	☐
3	På linjerne	Vi drømmer størstedelen af natten		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Det er lettere at blive vækket før drømmesøvnen end efter drømmesøvnen		X	☐	☐
5	På linjerne	Hvis man har sovet for lidt en eller to nætter...				
		A. har man brug for at sove dobbelt så meget den næste nat, for at indhente søvnen.				☐
		B. kan kroppen kompensere for det ved at sove dybere den næste nat.		X		☐
		C. må man gå i seng ekstra tidligt den næste aften, for at indhente den tabte søvn.				☐

Kommentarer:

Genfortælling

Spørgsmål 6 stilles og besvares mundtligt.

6. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning: